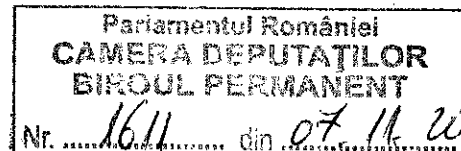

Nr. 150/2000 / 01.11.2016

Nr. Ref. M 114

APROBAT

In sedinta Biroului permanent al
Camerei Deputatilor

**Parlamentul României
Camera Deputaţilor**

din data de 07.11.2016

16.11

INFORMARE

privind participarea la Misiunea de observare
a alegerilor parlamentare din Federaţia Rusă
(16 – 19 septembrie 2016)

În perioada 16 - 19 septembrie 2016, domnul deputat Petru Movilă, membru al Delegaţiei Parlamentului României la AP OSCE, a participat, în calitate de observator, la Misiunea Internaţională de Monitorizare pentru alegerile parlamentare din Federaţia Rusă, din data de 18 septembrie 2016. Misiunea s-a desfăşurat în comun cu Biroul OSCE pentru Instituţii Democratice şi Drepturile Omului (ODIHR).

Misiunea a evaluat conformitatea procesului electoral cu standardele internaţionale privind alegerile, respectiv cu angajamentele OSCE pentru alegeri democratice, precum şi cu legislaţia din Federaţia Rusă. Aşa cum se menţionează în Raportul preliminar al Misiunii Internaţionale de Monitorizare a Alegerilor, o apreciere finală cu privire la alegeri depinde şi de modul de desfăşurare a ultimelor etape ale procesului electoral, inclusiv stabilirea rezultatelor votului, anunţarea rezultatelor finale şi soluţionarea contestaţiilor şi reclamaţiilor postelectorale. OSCE/ODIHR va elabora un raport final, care va include şi recomandări, în termen de aproximativ 8 săptămâni după încheierea procesului electoral. AP OSCE va prezenta raportul privind alegerile parlamentare din Federaţia Rusă la reuniunea Comisiei Permanente a Adunării, care va avea loc la Reuniunea de toamnă 2016 a AP OSCE, la Skopje.

Misiunea de monitorizare a fost alcătuită din 462 observatori din 44 de ţări, astfel: 380 observatori pe termen lung şi scurt din partea Biroului OSCE pentru Instituţii Democratice şi Drepturile Omului (OSCE/ODIHR) şi 82 observatori din partea Adunării Parlamentare a OSCE (AP OSCE).

Misiunea Internaţională a fost condusă de: domnul Ilkka Kanerva, membru al Delegaţiei Parlamentului Finlandei la AP OSCE, Preşedinte Emerit al Adunării, în calitate de Coordonator special; doamna Marietta Tidei, membră a Delegaţiei Parlamentului Italiei la AP OSCE, în calitate de şef al Delegaţiei AP OSCE; ambasadorul Jan Petersen (Norvegia), în calitate de şef al Misiunii pe termen lung a OSCE/ODIHR.

Echipa de observatori condusă de domnul deputat Petru Movilă a monitorizat 10 secţii de votare din Moscova (districtul Begovoy), participând la toate etapele procesului de votare, respectiv: deschiderea secţiei, desfăşurarea votării pe parcursul zilei, închiderea secţiei şi numărarea voturilor, întocmirea procesului verbal şi afişarea rezultatelor.

Vineri, 16 septembrie a.c., a avut loc întâlnirea observatorilor cu șefii delegației parlamentare a OSCE și ai delegației OSCE/ODIHR, după cum urmează: domnul Ilkka Kanerva, Coordonator special al observatorilor OSCE pe termen scurt ai Misiunii; doamna Marietta Tidei, șeful Delegației AP OSCE; ambasadorul Jan Petersen (Norvegia), șeful Misiunii pe termen lung a OSCE/ODIHR.

Au mai fost susținute prezentări de către experți din cadrul Misiunii OSCE/ODIHR, respectiv doamna Martina Ciganikova, analist politic, domnul Armen Mazmanyanyan, analist juridic, și domnul Laszlo Belagyi, expert în securitate. Aceștia au prezentat principalele elemente privind evoluțiile recente ale situației politice, precum și principalele caracteristici ale perioadei campaniei preelectorale din Federația Rusă.

Membrii echipei Misiunii au prezentat informații sintetice despre domeniile pe care le-au monitorizat: contextul politic, cadrul legislativ electoral și modalitatea de soluționare a contestațiilor, mass-media, organizarea alegerilor etc.

Un punct important pe ordinea de zi a fost prezența doamnei Ella A. Pamfilova, președinta Comisiei Electorale Centrale a Federației Ruse, numită în această funcție de Președintele Federației Ruse în martie 2016. Participanții la sesiunea de informare au apreciat că prezența doamnei Pamfilova în această funcție a dat încredere actorilor electorali că alegerile urmează a fi bine conduse.

În cursul aceleiași zile, a fost organizată o reuniune de informare cu reprezentanți ai partidelor politice, la care au participat: dl. Alexander Romanovich, vicepreședinte al Dumei de Stat, reprezentant al Partidului Doar Rusia; dl. Andrei Klychkov, membru al conducerii Partidului Comunist; dl. Michael Degtyarev, vicepreședinte al Dumei de Stat, reprezentant al Partidului Liberal Democrat din Rusia; dl. Mikhail Kasyanov, președintele Partidului pentru Libertatea Poporului (PARNAS); dna. Emilia Slabunova, președintele Partidului Democratic Rusia Unită (YABLOKO); dl. Alexey Zhuravlev, președintele Partidului politic Toată Rusia (Rodina).

De asemenea, vineri, 16 septembrie, participanții s-au întâlnit cu reprezentanți ai presei și respectiv ai societății civile, astfel: dl. Petr Fedorov, director al Departamentului pentru relații externe, Compania de televiziune și radio Toată Rusia; dl. Viktor Khamraev, corespondent politici, ziarul Kommersant; dl. Grigory Melkonyants, co-președinte al conducerii mișcării GOLOS; dna. Natalia Zorkaya, Șef al Departamentului pentru cercetări sociale și politice, Centrul de analiză Levada; Dimitrii Nesterov, membru al conducerii mișcării SONAR; dna. Inna Kurtyukova, coordonator, "Observatorul Cetățenilor".

Aceste reuniuni de informare au permis familiarizarea observatorilor cu situația socială și politică din țară, programele și soluțiile propuse electoratului de candidații partidelor politice, precum și modul de desfășurare a campaniei electorale.

Sâmbătă, 17 septembrie a.c., au avut loc întâlniri cu candidați din circumscripții cu un singur mandat și candidați independenți, respectiv cu dl. Sergei Mitrokhin, candidat din partea Partidului Democrat YABLOKO și cu dna. Maria Baronova, candidat independent.

După încheierea dezbaterilor, observatorii au fost instruiți cu privire la procedurile care trebuie urmate în ziua votării, de către reprezentanții OSCE/ODIHR, sub conducerea dlui. Raul Mureșan, Șeful adjunct al Misiunii.

Analiștii din partea Misiunii OSCE/ODIHR au prezentat informații practice referitoare la zonele repartizate echipelor de monitorizare a alegerilor parlamentare și au răspuns întrebărilor formulate de observatori.

În după-amiaza zilei de 17 septembrie, domnul deputat Petru Movilă a fost invitat de către conducerea Misiunii AP OSCE, domnul Ilkka Kanerva și doamna Marietta Tidei, să ia parte la o reuniune restrânsă care a avut ca temă situația politică din Federația Rusă și evoluțiile recente din această țară în contextul alegerilor parlamentare. La această întâlnire au mai participat parlamentari din Marea Britanie, Elveția, Spania, Italia, Suedia și membri din conducerea Secretariatului Internațional al AP OSCE.

În ziua prevăzută pentru alegeri, **duminică, 18 septembrie 2016**, membrii Misiunii, în echipe de câte doi-trei observatori, au vizitat secții de votare, urmărind corectitudinea desfășurării procesului electoral de la deschiderea până la închiderea secțiilor (între orele 08:00 și 20:00) și, în continuare, deschiderea urnelor, numărarea voturilor, centralizarea și afișarea rezultatelor la secțiile respective.

Luni, 19 septembrie a.c., a avut loc o reuniune de evaluare (debriefing) la care au participat echipele de observatori și șefii misiunilor de monitorizare. De asemenea, a fost organizată o conferință de presă, unde a fost dat publicității Raportul preliminar privind alegerile din 18 septembrie 2016.

Concluzii preliminare

Alegerile pentru Duma de Stat, din 18 septembrie, au fost gestionate, în mod transparent, de către Comisia Centrală Electorală (CEC), în timp ce activitatea comisiilor de nivel inferior a fost inegală. Cadrul legal poate servi ca o bază adecvată pentru desfășurarea alegerilor, însă angajamentele democratice continuă să fie puse la încercare, iar mediul electoral a fost afectat, în mod negativ, de restricțiile impuse libertăților fundamentale și drepturilor politice, de media puternic controlată și de intensificarea controlului asupra societății civile. Procesul liberalizat de înregistrare a partidelor nu a generat încă alternative politice diferite, iar campania a fost discretă. Autoritățile locale nu au tratat candidații întotdeauna la fel, fiind înregistrate situații de utilizare necorespunzătoare a resurselor administrative. În general, ziua alegerilor s-a desfășurat corespunzător, dar au fost semnalate numeroase neconcordanțe procedurale în timpul numărării voturilor. Procentul preliminar al prezenței la vot, raportat de CEC, a fost 48%.

Cadrul legal este cuprinzător și poate fi utilizat ca o bază adecvată pentru desfășurarea alegerilor. De la alegerile pentru Duma de Stat din anul 2011, sistemul electoral a fost modificat din proporțional în mixt, pragul parlamentar a fost redus, iar acum li se permite candidaților independenți să participe. Cadrul legal rămâne deosebit de complex și reglementează, la nivel micro, procesul electoral, inclusiv prin restricții inutile privind înregistrarea candidaților, formarea de blocuri electorale, desfășurarea campaniei, media și monitorizarea cetățenilor.

Comisiile electorale au gestionat eficient aspectele operaționale ale alegerilor și s-au încadrat în termenele legale. CEC, sub noua conducere, a lucrat într-o manieră transparentă și profesionistă, câștigând încredere, pe scară largă, în rândul tuturor părților implicate în alegeri. Câteva comisii de la nivel inferior au fost lipsite de imparțialitate și independență, astfel încât activitatea lor a fost criticată, inclusiv de CEC.

Majoritatea interlocutorilor din cadrul misiunilor de monitorizare a alegerilor OSCE/ODIHR și-a exprimat încrederea în acuratețea înregistrării alegătorilor. Restricțiile privind dreptul de vot al tuturor deținuților nu respectă prevederile paragrafului 7.3 din Documentul OSCE de la Copenhaga, din anul 1990 și nici alte

obligații și standarde internaționale. Numărul partidelor înregistrate a crescut considerabil după alegerile din 2011, atunci când procesul de înregistrare a partidelor a fost liberalizat, dar unele inițiative ale opoziției nu au fost înregistrate. În timp ce 14 partide politice au candidat, la nivel național, și mai mult de 6.500 de candidați au fost înregistrați, incluziunea procesului de înregistrare a candidaților a fost diminuată prin limitări juridice privind dreptul de a candida și prin cerințe excesive de înregistrare, în special pentru candidații independenți, contrare obligațiilor și standardelor internaționale.

În ansamblu, campania a fost discretă, activitățile partidului aflat la conducere fiind, în general, cele mai vizibile și predominante. Patriotismul a reprezentat o trăsătură notabilă a discursului de campanie. Principalele teme abordate în campanie au fost situația socio-economică, stabilitatea politică și chestiunile de politică externă. Cele patru partide parlamentare continuă să domine mediul politic, iar cei mai mulți contestatari nu au oferit alternative politice clare, ceea ce a limitat alegerea electorilor.

În mai multe regiuni, resursele administrative au fost utilizate, într-o manieră nepotrivită, pentru realizarea unor obiective de campanie, iar procedura de notificare a evenimentelor de campanie a fost aplicată selectiv de către autoritățile locale pentru a nu permite sau pentru a condiționa, în mod eficient, contestatarilor organizarea de demonstrații. De asemenea, au fost încercări ale structurilor locale de stat de influențare a opțiunilor alegătorilor în favoarea partidului aflat la conducere. CEC a evidențiat public astfel de încălcări, raportate de aproape jumătate din subiecții federali.

Cerințele legale privind expunerea egală în media a candidaților și alocarea timpului gratuit în media finanțate de stat, au fost puse în aplicare cu 30 de zile înainte de alegeri. Programele difuzate gratuit au oferit alegătorilor acces la opiniile partidelor de opoziție și câteva discuții interactive. Rezultatele monitorizării media a misiunilor de observare a alegerilor OSCE/ODIHR arată că media nu a reușit să ofere candidaților timp egal, partidul aflat la conducere primind mai multă acoperire editorială decât ceilalți candidați. Marea majoritate a acoperirii editoriale pe canalele naționale, între 63% și 91%, a fost destinată oficialilor guvernamentali, reducând dezbaterile privind alegerile. Împreună cu restricțiile legale privind campania în media și autocenzura încurajată de cadrul legal și normativ restrictiv, aceste elemente au oferit un avantaj necuvenit partidului de guvernământ și au limitat posibilitatea alegătorilor de a lua o decizie complet informată.

CEC a primit 1.896 de așa-zise „notificări” privind încălcări ale legislației electorale și a analizat 12 plângeri în sesiunile sale, într-o manieră transparentă și colegială, respectând garanțiile unui proces echitabil. Toate celelalte plângeri au fost examinate de membri individuali ai comisiei, într-un mod lipsit de lipsit de transparență. Cele mai multe plângeri depuse la comisiile de la nivel inferior și la tribunalele districtuale se refereau la înregistrarea candidatului, activități de campanie și chestiuni privind media. În cele mai multe cazuri observate în cadrul misiunilor de monitorizare a alegerilor OSCE/ODIHR, adjudecarea plângerilor s-a făcut conform cu procedurile necesare și termenele stabilite. Observatorii OSCE/ODIHR și ai AP OSCE au putut monitoriza fără restricții. Amendamentele din aprilie 2016 au introdus reguli de acreditare restrictive nejustificate pentru partide și reprezentanții media. În ciuda angajamentelor și standardelor internaționale, legislația încă nu permite cetățenilor neafiliați politic să monitorizeze procesul electoral.

Ziua alegerilor s-a desfășurat în mod corespunzător, dar au fost înregistrate numeroase nereguli procedurale în timpul procesului de numărare. Procesul de votare a fost, în general, evaluat pozitiv în cadrul Misiunii Internaționale de Monitorizare, în ciuda unor probleme semnificative privind asigurarea secretului votului. Transparența procesului a fost afectată negativ de comisiile secțiilor de votare și comisiile electorale

teritoriale, neoferind uneori observatorilor din cadrul misiunilor internaționale de monitorizare posibilitatea de a monitoriza riguros, în special în timpul numărării și înregistrării voturilor. Contrar legislației, protocoalele privind rezultatele înregistrarea rezultatelor de către comisiile secțiilor de vot nu au fost publicate pentru examinare publică în aproximativ o treime din procesele de numărare observate. CEC a reacționat la neregulile raportate public, inclusiv umplerea excesivă a urnelor de vot și la votul carusel și au anunțat o rată de participare la vot de 48%.

Constatări preliminare

În urma alegerilor parlamentare care au avut loc în anul 2011, patru partide politice sunt reprezentate în Duma de Stat. Partidul de guvernământ, Partidul Rusia Unită (RU) a câștigat 238 din cele 450 de locuri. Celelalte locuri au fost obținute de: Partidul Comunist (PC) - 92 de locuri, Rusia Dreaptă (RD) – 64 de locuri și Partidul Liberal Democratic (PLD) – 56 de locuri. Alegerile din 2011 au fost urmate de demonstrații în întreaga țară, unde s-a cerut, între altele, investigarea pretențiilor încălcări ale dispozițiilor electorale, concedierea președintelui CEC și repetarea alegerilor.

Amendamentele legislative din 2012 au liberalizat înscrierea partidelor și au dus la o creștere considerabilă a numărului partidelor înscrise. Cu toate acestea, cele patru partide parlamentare continuă să domine peisajul politic. Câteva inițiative ale opoziției, precum Partidul Progresului, au rămas neînscrise.

Pe 17 iunie, Președintele Putin a anunțat data alegerilor în 18 septembrie în baza legislației amendate la inițiativa RU, PLD și RD de a muta data alegerilor prevăzută pentru ziua de 4 decembrie. Partidul Comunist și alte partide neparlamentare s-au plâns de această reprogramare, menționând că va avea un impact asupra strănerii de semnături pentru înscrierea candidaților.

Alegerile pentru organele legislative și guvernatori, precum și alegerile municipale și de primari, au fost ținute într-o serie de subiecți federali în același timp cu alegerile pentru Duma de Stat. Acestea au fost monitorizate numai în măsura în care aveau impact asupra celorlalte.

Sistemul electoral și cadrul legal

Duma de Stat este compusă din 450 de deputați aleși pentru un mandat de 5 ani în cadrul unui nou sistem electoral, care a fost schimbat din proporțional în mixt. Jumătate din deputați au fost aleși în circumscripții cu un singur mandat, fiind ales cel care obține cel mai mare număr de voturi. Cealaltă jumătate a fost aleasă din listele federale ale candidaților partidelor politice, în cadrul unei singure circumscripții naționale, cu un prag electoral diminuat de la 7 la 5% din voturile valide exprimate.

Prin lege, fiecare subiect din Federația Rusă ar trebui să includă cel puțin o circumscripție cu un singur mandat. Deoarece populația din regiuni variază, egalitatea puterii de vot a cetățenilor este afectată în mod semnificativ. Cea mai mică circumscripție are în jur de 33 000 de alegători, în timp ce cea mai mare cuprinde aproape 750 000. Un astfel de dezechilibru ar putea în anumite cazuri să fie justificat pentru asigurarea reprezentării minorităților și în cazul regiunilor foarte puțin populate. Legea limitează orice abatere la 10-15% din alegători numai în circumscripțiilor cu un singur mandat formate în anumiți subiecți federali, cerință care este respectată.

Cadrul legal pentru alegerile pentru Duma de Stat este oferit de Constituție, de Legea privind garanțiile de bază ale drepturilor electorale și de dreptul de a participa la

un referendum (Legea privind garanțiile de bază), și de Legea privind alegerea deputaților din Duma de stat a Adunării Federale a Federației Ruse (legea privind alegerile pentru Duma de Stat). Alegerile mai sunt reglementate de o serie de alte legi și instrucțiuni ale Comisiei Electorale Centrale.

Cadrul legal electoral a fost modificat substanțial după alegerile pentru Duma de stat din 2011, luând în considerare unele recomandări OSCE/ODIHR. Printre altele, amendamentele au schimbat sistemul și pragul electoral, au permis să existe candidați independenți și au simplificat cerințele pentru înscrierea partidelor politice.

În același timp, schimbările legislative nu au rezolvat o serie de îngrijorări exprimate anterior de către OSCE/ODIHR. Drepturile candidaților continuă să fie restricționate, ca urmare a limitării candidaturilor și a cerințelor disproporționate în vederea înscrierii. Cetățenii care execută pedepse privative de libertate nu pot vota indiferent de gravitatea crimei comise și se refuză dreptul de vot cetățenilor declarați de către o instanță de judecată incapabili din motive de handicap mintal. Alte probleme privesc restricțiile legate formarea de blocuri electorale și monitorizarea cetățenilor.

Amendamentele adoptate recent la diferite legi au restricționat câteva din libertățile fundamentale și drepturile politice garantate de Constituție. Schimbările legislative din mai 2015 au dat autorităților dreptul de a interzice activitățile organizațiilor străine sau internaționale considerate "indezirabile". Mai mult, "legislația agentului străin" a introdus restricții suplimentare în ceea ce privește activitățile organizațiilor societății civile care primesc fonduri din afara țării, inclusiv cele implicate în monitorizarea alegerilor. Implementarea restricționată a legislației referitoare la libertățile de asociere, adunare și expresie îngreunează semnificativ desfășurarea unor alegeri democratice.

Administrația electorală

Alegerile sunt administrate de comisii electorale la 5 nivele: Comisia Electorală Centrală (CEC), Comisia Electorală de Subiect (SEC), Comisia Electorală de Circumscripție (ConEC), Comisia Electorală Teritorială (*raion*, oraș sau altul) (TEC), și Comisia Electorală a Secției de Vot (PEC).

Legea prevede, de asemenea, accesul larg a membrilor din partidele politice aflate în competiție, fără drept de vot, precum și a observatorilor reprezentând partide și candidați. Organele de conducere a alegerilor au gestionat eficient aspectele operaționale ale alegerilor și au respectat toate termenele legale.

Compoziția actuală a CEC a fost numită cu 6 luni înainte de alegeri. Doi din 15 membrii ai CEC sunt femei, inclusiv Președinta. CEC, sub noua conducere, a lucrat într-un mod transparent și profesional câștigând o încredere largă în rândul participanților la alegeri. CEC a ținut ședințe publice regulate și deciziile sale au fost publicate pe site-ul său în timp util. CEC a fost deschisă cooperării cu o mare diversitate de factori implicați. Cei aflați în competiție au salutat transparența crescută a CEC și eforturile de a organiza alegeri credibile.

Principala provocare pentru CEC a reprezentat-o activitatea comisiilor de la nivel inferior. CEC a discutat în mod deschis în cadrul ședințelor sale neregulile raportate de aproape jumătate din subiecții federali, precum interferența autorităților locale și momente de presiune asupra oficialilor în favoarea RU. CEC a făcut apeluri publice repetate astfel încât comisiile de la nivel inferior să asigure credibilitatea alegerilor și pentru ca oficialii regionali și locali să nu interfereze în procesul electoral. Președinta CEC a trimis scrisori la toți guvernatorii avertizându-i asupra practicilor și interferențelor ilegale, precum crearea așa numitelor "cartiere de coordonare" care să sprijine anumiți

candidați sau partide. Comisarii au efectuat câteva vizite de lucru împreună cu reprezentanți ai Ministerului afacerilor interne și ai Biroului Procurorului General pentru a cerceta plângerile. CEC a schimbat o serie de decizii ale SEC și a cerut demisia a trei președinți SEC.

Aproape toate comisiile de nivel inferior au primit cu receptivitate și deschidere vizita reprezentanților Misiunii OSCE/ODIHR. Reuniunile acestor comisii, chiar dacă în majoritatea cazurilor nu au fost anunțate în avans, au fost deschise participării media și observatorilor. Femeile au reprezentat jumătate din membrii și au prezidat mai mult de jumătate din comisiile vizitate. Administrația electorală a organizat sesiuni de instruire cu membrii comisiilor de la nivel inferior, care au fost considerate utile și cuprinzătoare. CEC a produs o serie de clip-uri de educație electorală care au fost transmise pe diverse canale TV. O serie de materiale de educație electorală au fost transmise și în regiuni. Materialele de educație electorală și buletinele de vot au fost tipărite și în limbi ale minorităților.

Înregistrarea alegătorilor

Peste 111 milioane de alegători, incluzând aproximativ 2 milioane peste hotare, au fost înregistrați într-un sistem pasiv de înregistrare a alegătorilor. Au drept de vot cetățenii cu vârsta peste 18 ani, cu excepția celor care execută o pedeapsă cu închisoarea, indiferent de gravitatea infracțiunii comise, sau a celor declarați incapabili de către un tribunal. Aceste restricții sunt contrare paragrafului 7.3 din Documentul OSCE de la Copenhaga din 1990 și a altor standarde și obligații internaționale. Dreptul de a vota pentru candidați într-o circumscripție cu un singur mandat necesită, în plus, o rezidență permanentă înregistrată în circumscripția respectivă sau o rezidență temporară pentru cel puțin 3 luni înainte de alegeri.

Listele alegătorilor sunt extrase din registrele cu rezidența cetățenilor, păstrate de birourile locale ale Ministerului Afacerilor Interne. Majoritatea interlocutorilor din cadrul misiunilor de monitorizare a alegerilor OSCE/ODIHR și-a exprimat încrederea în acuratețea înregistrării alegătorilor. Înaintea alegerilor, listele cu alegători au fost disponibile pentru aceștia, astfel încât să poată verifica, personal sau online, dacă sunt înregistrați.

Liste separate sunt alcătuite pentru alegătorii din străinătate și pentru cei din spitale, sanatorii, centre de detenție și „alte locuri de ședere temporară”. Aceste prevederi pentru acordarea de drepturi electorale pot afecta integritatea listelor alegătorilor, deoarece aceștia ar trebui scoși din listele din circumscripțiile de origine.

Înregistrarea candidaților

Orice alegător în vârstă de peste 21 de ani până la data alegerilor este eligibil să fie ales, cu excepția celor care au cetățenie sau permis de ședere din partea unui stat străin. În plus, cetățenii condamnați pentru fapte „grave” sau „foarte grave”, precum și pentru fapte și infracțiuni administrative de natură „extremistă”, nu pot candida pentru alegeri un anumit număr de ani după ce condamnarea lor a fost ștearsă din registrul public.

Un total de 14 partide au îndeplinit criteriile legale pentru înregistrarea listelor federale și a candidaților în circumscripțiile cu un singur mandat, fără a aduna semnăturile de sprijin. Alte patru partide au încercat să își înregistreze listele prin strângerea a minim 200.000 de semnături, așa cum este prevăzut de lege. *Partidul Patria Mare* și *Uniunea Muncii* au depus fiecare mai multe semnături decât numărul cerut, dar nu au fost înregistrate, deoarece numărul semnăturilor considerate ca

nevalabile din eşantionul de 20% utilizat pentru verificare a depăşit pragul legal de 5% . *Partidul Volya* a depus 40.687 de semnături, iar *Partidul Rodnaya* nu a depus nicio semnătură. Niciunul dintre aceste partide nu a depus vreo plângere privind respingerea lor.

Peste 6.500 de candidaţi au fost înscrşi de către partidele politice pe listele lor federale şi în circumscripţiile cu un singur mandat. Caracterul inclusiv al înregistrării candidaţilor a fost afectat de cerinţele de înregistrare excesive, în special pentru candidaţii independenţi. Cea mai mare parte a candidaţilor a fost reprezentată de partidele politice, dar puţini independenţi au reuşit să îndeplinească cerinţele dificile pentru a candida în circumscripţii cu un singur mandat. Doar 23 din 304 de candidaţi independenţi au fost înregistraţi. Legea prevede o multitudine de documente necesare înregistrării, inclusiv declaraţii financiare privind bunurile deţinute de candidaţi, soţiile/soţii lor şi minorii aflaţi în întreţinere, precum şi conturile bancare şi proprietăţile de peste hotare. În câteva cazuri, greşeli minore au împiedicat înregistrarea nominalizaţilor, contrar bunelor practici.

Candidaţii independenţi au trebuit să strângă semnături de la cel puţin 3% din numărul alegătorilor înregistraţi într-o circumscripţie, o cifră excesivă din punct de vedere al bunelor practici internaţionale. În timpul verificării unui eşantion de 20%, fiecare formular pentru semnătură şi fiecare semnătură trebuia să respecte cerinţe formale stricte. De exemplu, o semnătură ar fi nevalidată dacă data nu ar fi scrisă de mână de semnat (sau ar fi scrisă de altcineva), dacă adresa semnatărilor nu include raionul (chiar dacă este identic cu numele oraşului), sau dacă persoana care strânge semnăturile nu şi-a completat datele personale şi nu a semnat, de mână, fiecare formular. Misiunea OSCE/ODIHR de observare a alegerilor are cunoştinţă de 15 contestaţii depuse de candidaţi la Curtea Supremă privind nevalidarea semnăturilor; toate au fost respinse.

Mediul de campanie

În general, campania s-a desfăşurat într-o manieră discretă, partidul aflat la guvernare fiind cel mai vizibil şi predominant. Activităţile s-au intensificat în ultimele zile de campanie, în special în regiunile care au organizat, concomitent, alegeri locale. Discursul de campanie s-a axat pe personalităţi şi a fost polarizat între partidul de guvernare Rusia Unită (RU) şi ceilalţi candidaţi. Candidaţii şi-au utilizat timpul de difuzare şi spaţiul gratuite în media, campania din uşă în uşă, distribuirea de broşuri şi alte materiale tipărite şi întâlniri restrânse. Câţiva candidaţi s-au axat, aproape exclusiv, pe campania în mediul online.

Cu câteva excepţii, marea majoritate a partidelor şi-au exprimat, în mod repetat şi deschis, sprijinul pentru preşedinte, iar RU s-a prezentat ca fiind partidul preşedintelui. Accentul pe patriotism a reprezentat o trăsătură de bază a discursului de campanie. Principalele teme ale campaniei au fost situaţia socio-economică, stabilitatea politică şi politica externă. Principalele partide nu au oferit alternative politice clare, limitând astfel opţiunile electorilor.

Misiunea OSCE/ODIHR de observare a alegerilor a sesizat un tratament inechitabil al candidaţilor de către autorităţile locale şi limitarea libertăţii de adunare a câtorva partide de opoziţie în anumite regiuni, contrar standardelor şi obligaţiilor internaţionale. Procedura de notificare a evenimentelor de campanie a fost aplicată selectiv de către autorităţile locale pentru a nu da candidaţilor permisiunea de se aduna sau pentru a le condiţiona acest lucru, de exemplu prin solicitarea de a schimba locaţia cu una mai puţin favorabilă pentru candidat. Drept rezultat, candidaţii au utilizat frecvent pichetarea individuală, deoarece nu necesită înştiinţarea prealabilă a autorităţilor. De

asemenea, au fost raportate cazuri de refuz de a expune materiale de campanie. Mai mulți candidați au informat misiunea OSCE/ODIHR de observare a alegerilor despre faptul că s-au abținut să depună plângeri datorită lipsei resurselor financiare și de timp, precum și lipsei de încredere într-o compensație legală adecvată.

Finanțarea campaniei

Cele 14 partide politice care au înregistrat liste federale de candidați au deschis conturi de campanie pentru toate veniturile și cheltuielile legate de campanie, după cum a fost prevăzut de lege. Informații cu privire la venituri și cheltuieli au fost publicate pe site-ul CEC, dar nivelul de detaliere a variat deoarece legea nu cere o raportare detaliată. Aceasta a avut un impact negativ asupra transparenței finanțării campaniei. La nivel regional, imaginea a variat în mare măsură – anumite SEC au publicat informații cuprinzătoare privind competitorii, în timp ce alții au publicat informații minime sau deloc.

Aproape toți competitorii s-au plâns de lipsa de fonduri și iar unele partide mici și candidații SMC l-au apreciat ca fiind cel mai mare impediment în susținerea campaniilor lor. O serie de partide de opoziție au pretins că ER a finanțat câteva evenimente de campanie din afara fondului lor de campanie, citând exemple de materiale de campanie care nu includeau date tipărite așa cum cerea legea sau evenimente publice organizate cu fonduri administrative pe care ER le-a folosit ca oportunități de a-și promova candidații.

Media

În țară funcționează mii de surse media, dar diversitatea punctelor de vedere este mică. Media tradițională reprezintă poziția partidelor politice aflate la putere și care *de facto* nu se confruntă cu provocări, în absența mediei critice, cu acoperire la nivel național. Libertatea mediei se confruntă cu provocări ca urmare a unui cadru legal și a unui control stricte, cu numeroase sancțiuni împotriva surselor media precum blocarea web-site-urilor fără o decizie prealabilă a unei instanțe de judecată și generează autocenzura. Defăimarea și insulta în legătură cu oficialii de stat sunt considerate infracțiuni. Amendamentele recente la legislația anti-extremism restricționează în continuare libertatea de expresie, inclusiv pe internet. Campania a început în presă în data de 20 august a.c. Aceasta este în principal guvernantă de Legea privind alegerile pentru Duma de Stat și Legea privind garanțiile de bază, care prevăd acoperire egală și atribuire a timpului de emisie gratuit pentru candidați în media finanțată de stat. Dat fiind faptul că în cadrul legal există unele restricții excesive în ceea ce privește activitatea de campanie, candidații au utilizat timpul de emisie/spațiul disponibil în media de stat pentru a-și prezenta platforma. Timpul gratuit a fost împărțit între discuții în format masă rotundă și spoturi înregistrate care nu s-au diferențiat de cele plătite. În unele canale de stat, discuțiile în format masă rotundă au permis interacțiunea între participanți, cu toate că formatul de discuții, în general, nu a facilitat schimbul de opinii între candidați. Contrar legii, în unele media regionale unele discuții au fost difuzate în afara prime time. Timpul/spațiul plătit de emisie a fost utilizat în general de RU și LDPR.

Observarea alegerilor

Alegerile pot fi observate de partide, reprezentanți din partea candidaților, media și observatorii internaționali. Contrar standardelor și angajamentelor internaționale, legislația nu permite monitorizarea din partea cetățenilor care nu sunt afiliați politic. Recentele amendamente au generat restricții excesive pentru acreditarea

reprezentanților partidelor și ai mediei. Observatorii din partea partidelor trebuie să depună la Comisia electorală teritorială respectivă lista cu observatorii lor cel puțin cu trei zile înainte de ziua alegerilor, iar fiecare observator poate fi prezent numai în secțiile de vot specificate în document. Un aspect pozitiv îl reprezintă faptul că legea a fost amendată astfel că observatorii nu pot fi excluși dintr-o secție de în absența unei decizii a unei instanțe de judecată în acest sens. Au fost înregistrați reprezentanți ai grupurilor de observatori din partea cetățenilor, precum Golos, Observatorii Cetățenilor, SONAR și altele ca observatori din partea media sau ai partidelor politice. Golos trebuie să acționeze în condiții nefavorabile principiului participării societății civile la activități publice, în special după ce a fost dizolvată ca organizație.

Ziua scrutinului

Ziua scrutinului s-a desfășurat în mod organizat, însă au fost semnalate numeroase nereguli la numărarea voturilor. Procesul de votare a fost evaluat pozitiv de observatorii Misiunii Internaționale de Monitorizare, cu toate că s-au semnalat numeroase probleme în ceea ce privește asigurarea secretului votului. Transparența procesului a fost afectată negativ de comisiile electorale ale secțiilor de vot și ale Comisiilor teritoriale care nu au dat observatorilor posibilitatea de a monitoriza fără restricții, în special în ceea ce privește numărarea voturilor și înregistrarea proceselor verbale. Contrar dispozițiilor legale, rezultatele alegerilor nu au fost afișate pentru public în aproximativ 1/3 din observări.

Majoritatea secțiilor de vot au deschis la timp. Procesul de deschidere a fost evaluat ca fiind bun și foarte bun în aproape toate observările (cu excepția a 4 situații). Probleme procedurale au fost semnalate în 18% din observări – secțiile nu au anunțat numărul de alegători înregistrați, al buletinelor de vot primite și numărul de persoane care au solicitat urna mobilă. Persoane neautorizate au fost înregistrate în 10% din secțiile de vot monitorizate la deschidere, iar în două cazuri au fost semnalate persoane care s-au amestecat sau au dirijat activitatea secției de vot.

Procesul de votare a fost evaluat ca fiind bun sau foarte bun în 97% din observări. Respectarea secretului votului a ridicat probleme în jumătate din secțiile monitorizate, alegătorii neîndoind buletinele de vot (60%) sau nemarcând opțiunea pe buletinul de vot în secret (12%). Cazuri de vot în grup au fost, de asemenea, semnalate (12%). Organizarea necorespunzătoare a secției de vot a determinat aglomerație în 12% din secțiile observate.

Situații de nereguli grave au fost constatate în timpul votului, cum ar fi aceeași persoană a ajutat mai mulți alegători să voteze (1%), serii de semnături identice (1%) și persoane neautorizate amestecându-se în activitatea comisiei sau dirijând activitatea acesteia (2%). Într-o anumită situație, observatorii au constatat vot carusel. Nu au fost aplicate măsurile de prevenire a votului multiplu: s-a permis alegătorilor să voteze fără certificatul de absent în 3% din secțiile monitorizate. Aproximativ 45% din secțiile de vot nu au fost accesibile persoanelor cu dizabilități.

Procesul de numărare a voturilor a fost evaluat ca având deficiențe. Observatorii au evaluat acest proces ca fiind foarte prost în 23% din secțiile monitorizate. Procedura de numărare nu a fost respectată în numeroase secții: membrii comisiei nu au anulat buletinele de vot invalide (5%), nu au utilizat cheile de verificare încrucișată din procesele verbale înainte de deschiderea urnelor de vot sau deloc (30 și respectiv 13 %), nu au amestecat buletinele de vot din urnele fixe și mobile înainte de a trece la numărare (29%), nu au anulat buletinele de vot nefolosite (5%).

Foarte important, comisia electorală de la nivelul secției de vot nu a determinat numărul de alegători pe baza listelor de alegători (7%) și a semnat înainte procesele

verbale (12%). Persoane neautorizate au fost prezente în timpul numărării (8%) și au intervenit în activitatea comisiei.

Transparența a fost afectată în secție prin neanunțarea sau neprezentarea în fața observatorilor a fiecărui buletin de vot (34%) sau prin numărarea buletinelor de vot în așa fel încât nu s-a putut vedea ce se afla marcat pe fiecare buletin de vot, observatorii sau membrii secției nu au avut permisiunea să examineze buletinele de vot la cerere (16%), procesele verbale mărite nu au fost afișate pentru informarea cetățenilor (29%) sau cifrele nu au fost introduse în procesele verbale mărite pe măsura parcurgerii procesului de numărare (36%), iar observatorii nu au avut o imagine clară a procedurilor de numărare (7%). Procesul de înregistrare a proceselor verbale a fost evaluat negativ în 15% din observări. Principalele probleme semnalate au fost aglomerația (16%), și transparența procesului (15%).

În ziua de vot, CEC reacționat la neregulile semnalate public, inclusiv la înregistrările video care demonstau cazuri de vot carusel sau de introducerea a numeroase buletine de vot în același timp. CEC a cerut comisiilor electorale de la nivelele inferioare să urmărească problemele semnalate împreună cu instituțiile cu competențe în sancționarea acestor chestiuni.

CEC a anunțat rata preliminară a participării la vot la 48%. Așa cum prevede legea, rezultatele preliminare de la nivelul secțiilor de vot au fost prezentate on-line, contribuind la asigurarea transparenței procesului.

Deputat Petru Movilă

